

EURÓPAI PARLAMENT

2014 - 2019

Foglalkoztatási és Szociális Bizottság

2014/2236(INI)

15.4.2015

JELENTÉSTERVEZET

a Szociális vállalkozásokról és szociális innovációról a munkanélküliség
leküzdése során
(2014/2236(INI))

Foglalkoztatási és Szociális Bizottság

Előadó: Verónica Lope Fontagné

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	8

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a Szociális vállalkozásokról és szociális innovációról a munkanélküliség leküzdése során (2014/2236(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Bizottság 2012. március 3-i, „Európa 2020 – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája” című közleményére (COM(2010)2020),
 - tekintettel 2013. február 6-i állásfoglalására a vállalati társadalmi felelősségvállalásról: elszámoltatható, átlátható és felelősségteljes üzleti magatartás, valamint fenntartható növekedés¹
 - tekintettel a szociális gazdaságról szóló, 2009. február 19-i állásfoglalására²,
 - tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 184. cikkére,
 - tekintettel az európai szociális vállalkozási alapokról szóló, 2013. április 17-i 346/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre,
 - tekintettel a „Kezdeményezés a szociális vállalkozásért – A szociális vállalkozásokat mint a szociális gazdaság és innováció kulcsszereplőit előmozdító szabályozási légkör kialakítása” című 2012. november 20-i állásfoglalására,³
 - tekintettel a 2011. március 10-én elfogadott, írásbeli nyilatkozatára⁴,
 - tekintettel a Tanács 2014. május 20-i következtetéseire a fiatalok vállalkozói készségének társadalmi beilleszkedésüket szolgáló előmozdításáról⁵,
 - tekintettel az Európai Unió foglalkoztatás és társadalmi innováció programjáról szóló, 2013. december 11-i 1296/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre, amely bevezeti a mikrofinanszírozás és a szociális vállalkozás területét,
 - tekintettel a Bizottságnak az Európai Parlamenthez, a Tanácshoz, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz, valamint a Régiók Bizottságához intézett, „Kezdeményezés a szociális vállalkozásért” című, 2011. október 20-i közleményére (COM(2011)0682),
 - tekintettel eljárási szabályzatának 52. cikkére,
 - tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság jelentésére (A80000/2015),
- A. mivel a szociális gazdaság több mint 14 millió embernek ad munkát, ami az EU munkavállalóinak közel 6,5%-át jelenti; mivel az EU-ban 2 millió vállalkozás működik a szociális gazdaságban, ami az uniós vállalkozások 10%-át jelenti;

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0049.

² HL C 76. E, 2010.3.25., 16. o.

³ Elfogadott szövegek, P7_TA(2012)0429.

⁴ HL C 199. E, 2012.7.7., 187. o.

⁵ [http://eurlex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XG0614\(04\)&from=HU](http://eurlex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XG0614(04)&from=HU)

- B. mivel a gazdasági és pénzügyi válság következtében nőtt a szegénység és a társadalmi kirekesztés mértéke, valamint a tartós munkanélküliség;
- C. mivel a szociális gazdaságban működő vállalkozások rugalmasabbak és innovatívabbak, kedvező munkafeltételeket kínálnak, és jobban alkalmazkodnak a gazdasági és társadalmi körülményekhez;
- D. mivel a szociális gazdaságban működő vállalkozásokat a tagjaik vagy részvényeseik vállalatirányításban való fokozott részvétele és műveleteik átláthatósága jellemzi, továbbá kielégítik a polgárok arra irányuló egyre erőteljesebb igényét, hogy a vállalkozások etikus, szociális és környezetbarát módon viselkedjenek;
- E. mivel a szociális gazdaságban működő vállalkozások társaságok széles skáláját foglalják magukban, és mivel e vállalkozások többségét európai szintű jogi keret nem ismeri el, és azokat csak egyes tagállamokban, nemzeti szinten ismerik el, különböző jogi formák alatt;
- F. mivel a szociális innováció új elképzeléseket, azaz olyan termékeket, szolgáltatásokat vagy társadalmi szerveződési modelleket, amelyek célja az olyan új társadalmi és környezeti igények és kihívások kezelése, mint a népesség elöregedése, a munka és a családi élet összeegyeztetése, a sokféleség kezelése, a fiatalok munkanélkülisége vagy az éghajlatváltozás;
- G. mivel az elismerés hiánya, amivel a szociális gazdaságban működő vállalkozások sokszor szembesülnek, még nehezebbé teszi számukra a finanszírozáshoz való hozzáférést, legyen az állami vagy magánfinanszírozás; mivel a szociális gazdaságban működő vállalkozások elsősorban kkv-k és mikro-vállalkozások;
- H. mivel a fiatalok vállalkozói készségeinek fejlesztésében kiemelt szerepet kell játszania az oktatásnak és a képzésnek;
- I. mivel a szociális gazdaság és különösen a munkanélkülieket reintegráló vállalkozások munkalehetőséget kínálnak a munkaerőpiactól legtávolabb lévő személyeknek;

Bevezetés

1. megállapítja, hogy a szociális gazdaságban működő vállalkozások azok a vállalkozások, amelyek elsődleges célkitűzése, hogy a nyereségük tagjaik és részvényeseik tagjaik részére történő maximalizálásán felül szociális hatást érjenek el, azaz munkahelyeket teremtsenek a kiszolgáltatott közösségeknek, szolgáltatásokat nyújtsanak tagjaiknak, vagy – általánosabban – pozitív társadalmi és környezeti hatást keltsenek, oly módon, hogy nyereségüket e célok elérése érdekében visszaforgatják; rámutat arra, hogy az Unió-szerte a szociális gazdaságban működő vállalkozások, jogi és tevékenységbeli különbségeik ellenére számos közös és felismerhető jellegzetességet mutatnak;
2. kiemeli, hogy a szociális gazdaságban működő vállalkozások szoros helyi és regionális kapcsolatokkal rendelkeznek, így jobban ismerik a sajátos szükségleteket, ezeknek megfelelő termékeket és szolgáltatásokat tudnak kínálni, és képesek erősíteni a társadalmi és területi kohéziót;

3. üdvözli, hogy növekszik azoknak a hagyományos vállalkozásoknak a száma, amelyek üzleti programjaik keretében a vállalati társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos stratégiákat alkalmaznak; emlékeztet arra, hogy a vállalati társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos stratégiák alkalmazása nem elegendő feltétele annak, hogy egy vállalkozás a szociális gazdaságban működő vállalkozásnak minősüljön;
4. úgy véli, hogy a szociális innováció jelentősen hozzájárul a fenntarthatóbb társadalom szolgáltatában álló, inkluzív és társadalmi kohéziót teremtő növekedés alapjainak a lerakásához;
5. felhívja a figyelmet arra, hogy a vállalkozói készségek, a professzionalizáció és a szociális gazdaságban működő vállalkozások fejlődési és növekedési feltételeinek erősítése, illetve szociális innovációs központok létrehozása érdekében alapvetően fontos elősegíteni az információcserét a többi innovatív szociális vállalkozóval, a tudományos világgal és a szociális befektetőkkel;

Európa 2020 stratégia

6. elismeri, hogy az EU távol van az Európa 2020 stratégiában kijelölt célok, különösen a foglalkoztatással, az innovációval és a szegénység elleni küzdelemmel kapcsolatos célok elérésétől, és hogy a szociális gazdaság hozzájárul az Európa 2020 stratégia célkitűzéseivel összhangban álló fenntartható, intelligens és inkluzív gazdasági modell megalkotásához;
7. hangsúlyozza, hogy a szociális gazdaság, tekintettel szociális és integráló jellegére, a legkiszolgáltatottabb csoportoknak kínál munkát, és ezáltal egyaránt hozzájárul a gazdasági növekedéshez, a szolidaritáshoz és a társadalmi kohézióhoz;
8. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a szociális gazdaságban működő vállalkozásokat foglalják bele a foglalkoztatásra és a társadalmi integrációra vonatkozó cselekvési terveikbe;
9. kéri a tagállamokat, hogy nemzeti ifjúsági garanciával kapcsolatos programjaikba foglaljanak a szociális vállalkozást és innovációt ösztönző intézkedéseket;
10. rámutat, hogy a szociális gazdaságban működő vállalkozások nehezen férnek hozzá a közbeszerzési szerződésekhez; kéri, hogy megfelelő tanácsadás révén és a számukra előírt eljárások egyszerűsítésével segítsék elő a közbeszerzési eljárásokban való részvételüket; kéri, hogy a közbeszerzési eljárások során – társadalmi vagy környezeti szempontok beépítésével – azokat az ajánlatokat részesítsék előnyben, amelyek a legalacsonyabb ár mellett nagyobb gazdasági és társadalmi értéket kínálnak;
11. üdvözli a közbeszerzésről szóló irányelv reformját, amely többek között a társadalmi befogadás és a szociális innováció ösztönzése érdekében szociális záradékokat és kritériumokat is tartalmaz; arra buzdítja a tagállamokat, hogy a közbeszerzési eljárásokba illesszenek szociális záradékokat és kritériumokat;

Finanszírozás

12. sajnálatosnak tartja, hogy a szociális gazdaságban működő vállalkozások még a hagyományos vállalkozásoknál is nehezebben jutnak finanszírozáshoz, függetlenül attól,

hogy állami vagy magánfinanszírozásról van-e szó;

13. megjegyzi, hogy a finanszírozáshoz való hozzáférést megnehezíti, hogy a pénzügyi közvetítők kezelői nem ismerik e vállalkozások helyzetét; hangsúlyozza, hogy javítani kell e kezelők képzését a szociális gazdaságban működő vállalkozásokkal kapcsolatban, hogy e vállalkozások könnyebben jussanak finanszírozáshoz;
14. üdvözli az európai szociális vállalkozási alapokról szóló rendelet elfogadását;
15. kiemeli azt a szerepet, amelyet a foglalkoztatási és a szociális innováció európai programja szociális vállalkozással kapcsolatos tengelyének és a többi strukturális alapnak és európai programnak játszania kell e vállalkozások finanszírozásának javításában;
16. hangsúlyozza, hogy a szociális gazdaságban működő vállalkozásokat megfelelő helyi, regionális, nemzeti és uniós szintű finanszírozási eszközök révén támogatni kell; szükségesnek tartja, hogy a szociális gazdaság finanszírozáshoz jutását különféle finanszírozási eszközök, például európai alapok, kockázati tőkealapok, mikrohitelk és közösségi mikrofinanszírozás (crowdfunding) révén javítsák;
17. kéri a Bizottságot, hogy a szociális gazdaságban működő vállalkozásoknak nyújtott állami támogatások terén alkalmazza a lehető legnagyobb rugalmasságot, és segítse elő, hogy a helyi és regionális hatóságok megértsék és alkalmazzák az e vállalkozásokat célzó állami támogatásokat;
18. kéri, hogy az Európai Stratégiai Beruházási Alap projektjeinek értékelésekor vegyék figyelembe a szociális gazdaságba történő befektetéseket;

Képzés

19. kéri a tagállamokat, hogy a tanulmányi és képzési tervekbe foglalják bele a vállalkozói készségeket és a szociális gazdaság elveit;
20. rámutat arra, hogy egyes szociális vállalkozások versenyképesek és vezető pozíciót töltenek be ágazatukban, míg más vállalkozóknak szakismeretre van szükségük ahhoz, hogy vállalkozásaikat elindítsák, fejlesszék és irányítsák; kéri a tagállamokat, hogy az üzleti magatartással kapcsolatos képességek és alapismeretek fejlesztése érdekében dolgozzanak ki kifejezetten a szociális ágazat vállalkozóit célzó és rájuk szabott képzési programokat;
21. kéri a tagállamokat, hogy a szociális gazdaságba való átvezetésük érdekében az idős munkavállalók és a tartós munkanélküliek körében mozdítsák elő az egész életen át tartó tanulást;

Támogatás és ösztönzés

22. sajnálatosnak tartja, hogy a szociális gazdaság mérsékelt elismerést kap Európában; úgy véli, hogy az adatgyűjtés javítása, az információk és a jó gyakorlatok európai szintű cseréje és a szociális gazdaságon belüli jobb terjesztése, valamint az elért eredmények elősegítenék a társadalom fokozottabb részvételét a szociális gazdaságban, így a nyilvánosság jobban megértené ezt az ágazatot, amely érthetőbbé, elismertebbé és láthatóbbá válna;

23. kéri a Bizottságot, hogy készítsen összehasonlító tanulmányt a szociális gazdaság nemzeti tanúsítási és címkézési rendszereiről, és a szociális gazdaságban működő vállalkozásokkal szoros együttműködésben segítse elő a jó gyakorlatok cseréjét;
24. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy segítsék elő a szociális gazdaságban működő vállalkozásokat támogató üzleti inkubátorházak létrehozását;
25. kéri a tagállamokat, hogy vegyék figyelembe a nemzeti adórendszereknek a szociális vállalkozások és a társadalomtudatos befektetés javára történő kiigazításával kapcsolatos legjobb gyakorlatokat;
26. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

Indokolás

Az EU az Európa 2020 stratégiában kijelölte a jövőben követendő utat, és az abban megfogalmazott rendkívül ambiciózus célkitűzéseket nem adhatja fel.

Ennek ellenére az EU-t az utóbbi években sújtó és szerencsére a végéhez közeledő gazdasági és pénzügyi válság eltávolított bennünket e célkitűzésektől, és gazdasági és társadalmi modellünk újragondolására készítetett, hogy a jövőbeli növekedés ne csak fenntartható legyen, hanem az EU alapját képező gazdasági, társadalmi és területi kohézió elveivel is összhangban álljon.

Az EU-nak olyan fontos rövid távú kihívásokkal kell szembenéznie, mint a gazdasági és pénzügyi fenntarthatóság, a szociális jólét és különösen a munkahelyteremtés, figyelembe véve mindenekelőtt a legkiszolgáltatottabb csoportokat, mint többek között a fiatalok, a nők és az idősek, a tartósan munkanélküliek, a fogyatékkal élő személyek, a bevándorlók és a roma közösség. E kihívások leküzdéséhez azonban az EU-nak kiemelt figyelmet kell fordítania olyan jövőbeli kihívásokra, mint a népesség elöregedése vagy a vidéki területek elsivatagosodása.

Ahhoz pedig, hogy e célokat sikerüljön elérni, a szociális gazdaságnak mindebben központi szerepet kell játszania.

A szociális gazdaságban működő vállalatok bebizonyították, hogy ellenállóbbak a gazdasági sokkokkal szemben, és a társadalmi kohézió és befogadás vagy a munkahelyteremtés érdekében innovatív megoldásokat tudtak kínálni.

A szociális gazdaságban működő vállalatokat ezenkívül erős kötelek fűzik a helyi és regionális mindennapokhoz, és így a sajátos szükségletekre szabott megoldásokat tudnak kínálni.

A szociális vállalkozás és a szociális innováció alapvető fontosságú lesz a szociális gazdaság további fejlesztése szempontjából. Ezért az oktatásra és a képzésre mindenképpen különös figyelmet kell fordítani. Az EU-nak minél korábban be kell oltania a fiatalokba a szükséges innovatív és vállalkozó szellemet.

Másfelől azonban a szociális gazdaságot nem szabad összekeverni a vállalati társadalmi felelősségvállalással. A szociális gazdaságban működő vállalkozások elsődleges célkitűzése az, hogy ahelyett, hogy nyereséget termelnének tulajdonosaik és a részvényesek számára, szociális hatást érjenek el, míg a vállalati társadalmi felelősségvállalás a hagyományos vállalkozások azon önkéntes vállalása, hogy üzleti programjaikba társadalmi és környezeti célokat építenek be.

A szociális innováció és a szociális vállalkozás tehát kulcsfontosságú szerepet játszik a szociális gazdaság fejlesztésében, aminek ösztönzéséhez a következő területeken van szükség előrelépésre:

- oktatás és képzés,
- a finanszírozás javítása,
- jobb láthatóság európai és nemzeti szinten, valamint az információk és a jó gyakorlatok cseréje,
- a szociális gazdaság fejlesztésének előmozdítása az EU-ban és a tagállamokban,

– kedvezőbb jogi környezet megteremtése.